

Česko si výrobu elektřiny z uhlí zdrazilo tolik, že už se nevyplatí. Dovoz je nevyhnutelný

- editor007 | 17. ledna 2024

ČESKO: Stále ještě jsme co se týče elektřiny exportní zemí, už brzy ale může být situace jiná. Podíl českého vývozu je totiž stále menší, což způsobilo především to, že produkce elektřiny z uhlí je v útlumu. Tím, že cena elektřiny na trhu klesá a emisní povolenky jsou stále drahé, výroba se elektrárnám nevyplácí a prodávají. Energie z uhlí tedy může skončit ještě dřív, než se očekávalo, a náhrada zatím není.

Celkově tuzemské elektrárny vyrobily 72 TWh elektřiny. Je to nejnižší výroba od roku 2002. Foto: Shutterstock

Loni Česká republika celkem vyvezla devět terawatthodin elektřiny, a i když jsme byli čtvrtým největším vývozcem v EU, meziročně je to o pět TWh méně. Důvodem poklesu exportu elektřiny byla především zmíněná nižší výroba elektřiny z uhelných a plynových elektráren, která se vlivem poklesu ceny na trhu méně vyplácela. Podíl exportu tak bude kvůli útlumu uhlí dál klesat a za několik let se můžeme stát dovozcem.

Výroba elektřiny u nás loni klesla meziročně o deset procent, celkově tuzemské elektrárny vyrobily 72 TWh elektřiny, což je nejnižší výroba od roku 2002. Roční čistá spotřeba elektřiny v Česku se už sedmnáct let pohybuje stále okolo 60 TWh.

„Pokud bychom v regionu střední Evropy z politických důvodů odstavili uhelné elektrárny, bude i při ambiciózním rozvoji obnovitelné energetiky kolem roku 2030 nutné najít nový zdroj pro přibližně 250 TWh spotřeby, a to i v případě, že budeme očekávat pouze nepatrný celkový nárůst spotřeby o deset procent. Vyšší politický tlak na náhradu uhlí by tedy především v zimě vedl k výraznému navyšování ceny elektřiny,“ říká k tomu ředitel strategie EGÚ Brno Michal Macenauer.

Právě uhelné elektrárny jsou silně zatížené emisními povolenkami. Ty musejí nakupovat elektrárny a další průmyslové podniky, které vypouští do ovzduší skleníkové plyny, například oxid uhličitý.

Jedna povolenka opravňuje podnik vypustit do atmosféry jednu tunu oxidu uhličitého, případně ekvivalentního množství jiného plynu. Jsou to tedy jakési odpustky, které si podniky musí kupovat.

Cena emisních povolenek sice aktuálně výrazně klesla oproti tomu, kde se nacházela v uplynulých třech letech. Nyní je na hodnotě cca 66 eur za tunu, ještě nedávno ale dosahovala až k závratným téměř 100 eurům. S takovou hodnotou přitom EU počítala až za zhruba deset let. Před deseti lety se cena emisních povolenek pohybovala od pěti do sedmi eur za tunu, výrazněji zvyšovat se začala až v roce 2017. Tehdy se zhruba z pěti eur dostala do poloviny roku 2019 asi na pětadvacet eur, než na začátku pandemie na jaře roku 2020 klesla pod patnáct eur za tunu. Už v létě téhož roku ale byla nad sedmadvaceti eury a do konce roku 2021 se rychle vyšplhala nad sedmdesát eur za tunu. V loňském roce pak cena kolísala v širokém pásmu zhruba od 65 do 98 eur.

Uhlí skončí dřív než v roce 2033

Jak nedávno uvedl šéf Svazu průmyslu a dopravy Jan Rafaj, vysoká cena povolenky je významným důvodem toho, proč jsou energie v Evropě drahé a naše nekonkurenceschopnost se prohlubuje. „Protože emisní povolenka u zdrojů, které my v Česku zatím máme a ještě mnoho let budeme mít – to jsou ty zdroje uhelných elektráren, plynových elektráren – vstupuje přímo do ceny energií,“ poznamenal.

U uhelných elektráren vstupuje povolenka svoji cenou skoro jedna ku jedné. „To znamená, že pokud ta emisní povolenka stojí 80 či 100 euro, tak se těch 80 nebo 100 euro přímo propisuje do finální ceny. Kdyby ji nemusely platit, tak ta energie by mohla být o to levnější. Pokud celková cena energií na komoditním trhu klesá pod úroveň emisní povolenky plus výrobních nákladů těchto uhelných elektráren, pak ta elektrárna bude vyrábět se ztrátou – a proč by to dělala,“ uvedl Rafaj.

Proto může nastat scénář, že někteří fosilní výrobci elektřiny, tedy typicky právě uhelné elektrárny, ukončí výrobu elektřiny dřív, než se s tím počítalo. Tedy dříve než v roce 2033. Tím by se z Česka co se elektřiny týče stala importní země již velmi brzy.

[ZDROJ](#)